

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FAKULTA TĚLESNÉ KULTURY

Integrace anglického jazyka ve vzdělávací oblasti člověk a zdraví

bakalářská práce

Autor: **Martin Brka, Učitelství pro střední školy - Anglická filologie, Tělesná výchova**

Vedoucí práce: **Doc. PhDr. Ferdinand Mazal, CSc.**

Olomouc 2010

Jméno a příjmení autora: Martin Brka
Název bakalářské práce: Integrace anglického jazyka ve vzdělávací oblasti člověk a zdraví.
Pracoviště: Katedra sportů
Vedoucí bakalářské práce: Doc. PhDr. Ferdinand Mazal, CSc.
Rok obhajoby: 2010

Abstrakt:

Hlavním cílem bakalářské práce bylo zjistit, jestli děti ze základní školy a děti ze základní školy praktické jsou schopné osvojit si anglické výrazy pomocí pohybových her a zda učení se základům anglického jazyka pomocí pohybu je vhodnější pro děti ze základní školy nebo pro děti ze sociálně znevýhodněného prostředí, případně pro děti s lehkým mentálním postižením. Dalším cílem bylo vytvořit pohybové hry, vybrat vhodná anglická témata a vytvořit test pro tento účel.

Klíčová slova: integrace, hra, jazyk a jazyková komunikace, člověk a zdraví, tělesná výchova, mentální retardace, motivace

Souhlasím s půjčováním bakalářské práce v rámci knihovních služeb.

Author's first name and surname: Martin Brka
Title of the bachelors thesis: The Integration of English Language in the Educational Field of Human and Health
Department: katedra sportů
Supervisor: Doc. PhDr. Ferdinand Mazal, CSc.
The year of presentation: 2010

Abstract:

The main aim of the presented bachelor thesis was to find out if children from a primary school or children from special school are able to adopt English idioms through exercising games. To find out if learning English language through exercising games is more suitable for children from primary school or for children from social disadvantaged background eventually for children with some mental disability. Also create exercising games, choose suitable English idioms and create test for this aim.

Keywords: integration, game, language and language communication, human and health, physical education, mental retardation, motivation

I agree the thesis to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracoval samostatně pod vedením vedoucího práce Doc. PhDr. Ferdinanda Mazala, CSc. Uvedl jsem všechny použité literární zdroje a dodržoval jsem zásady vědecké etiky.

V Olomouci dne 26. 4. 2010

.....

Děkuji Doc. PhDr. Ferdinandu Mazalovi, CSc. za odborné vedení a poskytnutí cenných informací při psaní této práce, bez kterých by nemohla vzniknout. Dále děkuji paní ředitelce Mgr. Olze Široké ze ZŠ a MŠ Přerov, Malá Dlážka 4 a panu řediteli Mgr. Jarmilu Vysloužilovi ze ZŠ Přerov, Velká Dlážka 5 za umožnění výzkumu souvisejícího s prací. Také bych rád poděkoval Mgr. Ivaně Suchánkové, Sylvii Kostelníčkové, Mgr. Aleně Digaňové a Mgr. Kataríně Šimčíkové za odbornou pomoc a spolupráci v hodinách, ve kterých probíhal výzkum.

Obsah

1. Úvod	8
2. Úvod do problematiky	10
2.1. Integrace	10
2.2. Hra	10
2.2.1. Hraní	11
2.2.2. Pohybová hra	11
2.3. Jazyk a jazyková komunikace	12
2.3.1. Cizí jazyk	13
2.4. Člověk a zdraví.....	14
2.4.1. Výchova ke zdraví	15
2.4.2. Tělesná výchova.....	15
2.5. Mentální retardace	17
2.6. Motivace ve školní praxi	18
2.7. Teaching Games For Understanding	19
2.8. National Curriculum for Physical Education.....	19
3. Princip učení pomocí pohybových her uplatňující se v Anglii	20
4. Cíle a úkoly práce	21
4. 1. Dílčí cíle	21
4.2. Hypotézy.....	22
4.2.1. Hypotéza 1	22
4.2.2. Hypotéza 2	22
5. Metodika	23
5.1. Metoda kauzální analýzy	23
5.2. Metoda pozorování	24
5.3. Metoda dotazování	24
5.4. Vybrané pohybové hry a anglické pojmy v nich.....	24
5.4.1. Molekuly	26
5.4.2. Barevné kytičky	27

5.4.3. Kuba řekl.....	28
5.4.4. Dopravní prostředky	28
5.4.5. Živý řetěz	29
5.4.6. Pohádka o panu Pohyblivém.....	30
5.4.7. Květinář.....	30
5.4.8. Dopravní zácpa	31
5.4.9. Chyt' se za	32
5.4.10. Domino	32
5.5. Místo výzkumu	33
5.6. Časový interval.....	34
5.7. Počet opakování v testu	34
5.8. Počet dětí účastnících se výzkumu	36
5.9. Test	36
6. Výsledky práce.....	37
6.1. Učitelské hodnocení vyučovacích jednotek	40
7. Závěr.....	42
8. Souhrn	43
9. Summary	44
10. Použitá literatura.....	45
11. Přílohy	48
11.1. Slovník anglických termínů.....	48
11.2. Test	49
11.3. Kytičky	50
11.4. Dopravní prostředky	51
11.5. Pohádka	52

1. Úvod

V dnešní době není dostačující znát jen svůj rodný jazyk, pro současný život je nepostradatelné znát ještě alespoň jeden ze světových jazyků. Pojem jazyková výchova vyjadřuje péči o rozvoj řeči a vyjadřování jedinců se zřetelem k úkolům jazyka a potřebám společnosti. Nejedná se tedy jen o výuku samotného jazyka jako takového, ale také o jeho důležitost ve společenském životě. Tato tendence ve vzdělávání je způsobena požadavky pracovního trhu a situací, která je momentálně v celém světě. Možnosti, které se nám nabízejí v zahraničí, jsou obrovské a schopnost ovládat cizí jazyk nám je umožňuje využívat v co největší míře. Nejedná se jen o pracovní příležitosti, ale také o možnosti studia v zahraničí, které je v současné době velmi populární a nabízí velké množství možností a výhod, jež se studentovi nemusí vždy nabízet ve své zemi. Také nesmíme zapomínat i na běžné návštěvy cizích zemí, poznávání jejich kultur a tradic. Bez schopnosti ovládat cizí jazyk jsou tyto možnosti pro člověka značně omezeny.

Snahou států Evropské unie je vytvořit spojení bez hranic a bariér, ve kterém se může občan libovolné země volně pohybovat. Tato situace lidem poskytuje možnost cestování po celé Evropě jen s minimálním omezením. Avšak zároveň největším omezením pro lidi může být neznalost cizího jazyka. Tato jazyková bariéra znesnadňuje svobodný a neomezený pohyb a neumožňuje žít v různých státech moderní Evropy bez hranic.

V dnešní společnosti je to hlavně škola, která při pokládání základů výchovy a vzdělávání má nezastupitelnou úlohu. Vzdělávání v oblasti jazyka nerozvíjí jen vyjadřovací schopnosti žáka, ale vede také k rozvoji myšlení a poznávacích schopností. Nejedná se jen o vzdělávání ve školských zařízeních, ale také o celoživotní vzdělávání v oblasti jazyků, které člověku poskytuje výhody znalosti cizího jazyka. Součástí celoživotního vzdělávání je i dokument s názvem Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Tento dokument nám pomáhá pochopit systém vzdělávání již od úplných začátků. V dnešním světě plném stresu a shonu se uplatňuje snaha o zvládnutí co největšího obsahu učiva v co nejkratší době, a tak dochází ke snaze o mezipředmětové vztahy, což zjednodušeně znamená, že se obsahy předmětů prolínají. Jak uvádí Janas, J. (1985, 14): „Mezipředmětové vztahy se vytvářejí mezi tématy různých učebních předmětů zaprvé proto, že znalost určité látky je předpokladem pro

osvojení látky jiného předmětu, zadruhé proto, aby žáci měli ucelený obraz skutečnosti.“ Janas, J. (1985, 16) také tvrdí: „Zvýšený zájem o mezipředmětové vztahy se projevil v souvislosti s modernizačními snahami o zefektivnění vyučovacího procesu.“

Tato práce je zaměřena na integraci anglického jazyka do hodin tělesné výchovy pomocí pohybových her. Anglický jazyk byl zvolen z toho důvodu, že se jedná o nejužívanější jazyk na světě, kterým se mluví na všech kontinentech, a proto se znalosti z tohoto jazyka dají uplatnit nejlépe. Jeho výuka je v dnešní době velmi populární, děti se ho začínají učit již na prvním stupni základních škol, v některých případech, dokonce už v předškolním věku. Tělesná výchova patří mezi předměty, které děti ve škole mají většinou v oblibě. Je to předmět, jehož předností je možnost bezprostředního chování a pohybu, což jim v jiných předmětech není tolerováno. Pohybové hry přináší dětem radost, motivaci k poznání a překonání překážek, což dále umožňuje osvojit si velké množství informací. Je to právě motivace a touha po vítězství ve sportu, která dětem umožňuje naučit se vědomosti v kratším časovém intervalu.

2. Úvod do problematiky

2.1. Integrace

Pod pojmem integrace Buchtelová, R., Confortinová, H., Červená, V. & kolektiv (1998,338) uvádí: „1. knižně a odborně: scelení ucelení, sjednocení (opak dezintegrace), ekonomicky: sjednocení samostatných hospodářských jednotek (i mezinárodně), fungujících na jednotných principech, lingvisticky: splývání nářečí nebo jazyků, biologicky: spojení, propojení činnosti jednotlivých orgánů v organizmu, psychologicky: sjednocení částí psychiky do dynamického a významuplného celku 2. Matematicky: určení integrálu nějaké funkce nebo řešení, postup hledání řešení diferenciální rovnice.“

V této práci pod pojmem integrace chápeme použití anglických výrazů v hodinách školní tělesné výchovy. Jedná se o integraci vzdělávací oblasti jazyk a jazyková komunikace do vzdělávací oblasti člověk a zdraví.

2.2. Hra

Hra je chápána různě. Každý odborník, který se zabýval hrou, ji charakterizoval jinak a přitom se všechny tyto charakteristiky shodují. Vybereme si tedy charakteristiku, jíž použil Fridrich Schiller, který je považován za zakladatele hry a přístupu ke hře: „Člověk je jen tam úplně člověkem, kde se hraje. Hraje se s krásou a pro požitek.“

Mladší školní věk je označován jako zlatý věk hry a hra by tedy měla tvořit hlavní náplň hodin tělesné výchovy. Hra je charakteristická pro období dětství, ale není omezena jen na jmenované období. Toto tvrzení můžeme podložit množstvím her, které nejsou určené dětem, ale spíše dospělým, jako například hry divadelní, manažerské, počítačové či dokonce sexuální. Hra u dětí vyvolává zvýšenou pozornost, má vliv na motivačně-potřebnou sféru dítěte a je základem pro tvořivou činnost, čímž podněcuje kreativnost a formování nových schopností. Tyto atributy hry předurčují k tomu, aby byla prostředkem učení. Tím, že v průběhu hry prožíváme kladné emoce, které brání únavě, můžeme použít hru ve výuce a tím dosáhnout zvýšené pozornosti, která bude trvat delší časový interval. Kolen, T. (2006) uvádí,

že nové metody her mají význam pro děti ve škole z více důvodů. Výuka je pestrá, hravá a zajímavá, vyučování žáky baví. Když se děti baví, podávají maximální výkon a zároveň se během her vytváří pozitivní vztah učitele a žáka. Hry jsou tím pádem jedním z metodických prostředků k dosažení těchto cílů ve škole. Avšak Smotlacha, F. (1938, 14) uvádí: „Má-li škola vychovat, má-li učit, nemůže být zcela lehká. Pro děti má být sice „hrou“ jak chtěl Komenský, ale to neznačí hrou obsahem, nýbrž ve způsobu podání. Pro mládež musí být těžším a těžším úkolem a prací, kterou třeba vykonat, zdolat a dobře skončit.“

Kdy však hry zařazovat do výuky? S názorem, který Koton, T. (2006,33) uvádí, se dá plně souhlasit: „Výuková metoda či hra by měla být pro děti především lákavá, přitažlivá, ne aby byla nudnou akcí. Hra by měla odpovídat věkovým zvláštnostem a schopnostem dětí, aby se skutečně uplatnila motivace hrou. Každá hra má mít jasná a srozumitelná pravidla, která jsou pak v celém jejím průběhu dodržovaná. Hru je zapotřebí předem dobře zajistit organizačně i materiálově. Hra musí být do vyučování zařazena systematicky a s přesným cílem pro výuku, nikoli náhodně. Učitel by si měl vždy promyslet, k čemu má ve výuce sloužit a jaký je jejich cíl. Při výběru metody či hry dbáme na to, aby se do hry mohl zapojit pokud možno celý kolektiv. Sledujeme, aby každé dítě bylo alespoň někdy úspěšné. Nevnučovat dětem hru nebo nějakou činnost za každou cenu (vynucená hra není hrou).“

2.2.1. Hraní

S hrou je úzce spojen pojem hraní, a jak uvádí Mazal, F. (2007,17): „Pod pojmem hraní chápeme záměrnou pohybovou aktivitu jednoho i více lidí, v prostoru a čase, bez složitých pravidel. Hraní nemá přesná, obecně pro hraní platná pravidla, je vymezeno obsahem pohybové aktivity. Je charakterizováno vysokou motivací k činnosti, napětím a uplatněním známých dovedností. V průběhu hraní můžeme soutěžit i spolupracovat.“

2.2.2. Pohybová hra

Pohybovou hru můžeme chápat jako aktivitu, která je spojena s pohybem. Můžeme ji charakterizovat těmito znaky. Přináší radost, motivuje k další aktivitě a jedním z hlavních znaků je také socializace. I když je člověk schopný hrát si sám, stejně více upřednostňuje hru v kolektivu. Je to jeho přirozená vlastnost, která je charakteristická nejen pro člověka, ale pro

většinu primátů. Kolektivní hra nás nutí ke kooperaci v týmu, zjišťujeme, že tým jako celek může dosáhnout větších úspěchů, než jsou dílčí úspěchy jednotlivců v týmu. V kolektivu se učíme jeden od druhého, všímáme si toho, co dělají ti, kteří jsou lepší než my, a snažíme se je napodobovat, zároveň je tu i možnost, že někdo z kolektivu bude pomáhat slabšímu ve zdokonalování se. Když si chce člověk hrát, musí znát pravidla. Musí vědět, jak si má hrát, tím pádem hra a její pravidla vymezují kvantitu i kvalitu nového, které chceme poznávat a naučit se. Vedle těchto faktorů má hra i další, ne méně důležité faktory jako je osoba, která vede hru, nebo pravidla která vymezují, co hrající může nebo nemůže. Nejlepší na pravidlech je to, že jsou stejná pro všechny a tím vymezují úplně stejné podmínky pro učení se.

Mazal, F. (2007,19) pohybovou hru chápe jako: „Záměrnou, uvědoměle organizovanou pohybovou aktivitu dvou a více lidí, v prostoru a čase, s předem a dobrovolně dohodnutými a bezpodmínečně dodržovanými pravidly. Hra má účelný a souvislý uzavřený děj. Je charakterizovaná napětím, prožitkem, radostí, veselím, vysokou motivací k činnosti, uplatněním známých dovedností, pohodou a často soutěživostí.“

2.3. Jazyk a jazyková komunikace

Jazyková výchova se zaměřuje na osvojení jazyka v jeho mluvené i písemné podobě. Je nástrojem funkčního dorozumívání žáků. Žák by v této oblasti vzdělávání měl rozpoznávat písmena abecedy, tvořit slabiky, rozpoznávat souhlásky, rozlišovat větné struktury (slovo, věta, slabika, hláska).

O důležitosti jazykové komunikace pojednává Brabcová, R. (1990,25): „Ovládnutí jazyka se stalo pro současného člověka naprosto samozřejmě jednou ze základních životních potřeb. Jazykem se dorozumívá se svým okolím, jeho prostřednictvím získává nezbytné informace, rozšiřuje své vědomosti o aktuální výsledky poznání, účastní se společenského života, působí na myšlení i činnost jiných lidí, podílí se i na řízení současné společnosti.“ Je tedy zřejmé, že znalost jazyka je pro člověka v současné době naprosto nezbytná.

Autoři Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání Jeřábek, J., Lisnerová, R., Smejkalová, A., Tupý J., & spol. (2005,20) uvádějí: „Vzdělávací oblast jazyk a jazyková komunikace má stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Rozvíjí u žáků osvojení

a správné používání ústní i písemné podoby spisovného jazyka. Žáci se učí vnímat různá sdělení, rozumět jim a reprodukovat je. Jazykový rozvoj žáků s lehkým mentálním postižením probíhá paralelně s rozumovým a emocionálním zráním.“

I když obsah vzdělávacího odboru jazyk a literatura je složen za tři částí - komunikace, slohová výuka, jazyková výuka a literární výchova, tato práce se zabývá jen dvěma oblastmi, protože jen tyto dvě části, komunikace, slohová výuka a jazyková výuka jsou pro tuto práci vhodné. Jedná se o zaměření na rozvoj vyjadřovacích schopností a základ jednoduché konverzace v určitém jazyce. V komunikační a slohové výchově se zaměříme na rozvíjení slovní zásoby, která je potřebná k souvislému vyjadřování, řečovým schopnostem a komunikačním dovednostem, k vnímání a chápání různých jazykových sdělení. Nejdůležitější úlohou je naučit žáka, jak se správně a srozumitelně vyjadřovat. Přitom je potřebné dbát na správnou výslovnost. Učivo v této oblasti vzdělávání by mělo probíhat v různých oblastech, například čtení, poslech s porozuměním, řečový projev, psaní atd.

2.3.1. Cizí jazyk

Učení cizího jazyka umožňuje dětem větší možnosti v oblasti komunikace v dnešním světě. Znalost cizího jazyka napomáhá zdravým dětem a i dětem s mentálním postižením překonávat problémy při cestách do zahraničí. Umožňuje jim lépe se uplatnit v budoucnosti i na pracovním trhu v zahraničí a zabraňuje společenské izolaci jak v rodné zemi, tak i v zahraničí. Autoři Jeřábek, J., Lisnerová, R., Smejkalová, A., Tupý J., & spol. (2005) uvádějí, že cílem výuky cizího jazyka je, aby žáci získali základ komunikace v cizím jazyce především v oblasti jeho zvukové podoby, přednostně v anglickém jazyce. Jedná se o osvojování jednoduchých sdělení a základů pravidel komunikace v běžných každodenních situacích, se kterými se žáci mohou setkat. Výuka cizího jazyka může přispět i k rozvíjení řečových dovedností. Rozsah slovní zásoby se přizpůsobuje tomuto zaměření výuky.

Žák by si měl v hodinách výuky cizího jazyka osvojit formu jazyka ve zvukové podobě, osvojit si výslovnost, zvládnout základní číslovky i jejich pojmenování, ovládat známé pojmy jako jsou pozdravy a poděkování. Učivo v hodinách se člení podle složitosti a náročnosti. Učivo se probírá od nejjednodušších věcí a pokračuje se ke složitějším, komplexnějším věcem. Začíná se jednoduchými sděleními, jako jsou například pozdrav, omluva, žádost o

žádost o pomoc, souhlas apod. Později se zabýváme snahou o překlad základních jednoduchých frází. Tematicky se jedná o okruhy blízké dětem, jako je příroda, rodina, škola a jiné běžné věci, které již děti dobře znají. U začátečníků jsou všechny věty jednoduché a v přítomném čase, tím se již zaměříme spíše na slovní zásobu a ne gramatickou část výuky.

2.4. Člověk a zdraví

V Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání, v příloze upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením Jeřábek, J., Tupý J., Brychnáčová, E., Zahradníková, J. (2007) uvádějí, že vzdělávací oblast člověk a zdraví učí žáky pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné a duševní pohody a základním poznatkům, které by měli využívat v každodenním životě. Respektuje celistvost osobnosti žáků, rovnoměrně rozvíjí fyzické i psychické schopnosti, pohybové dovednosti i sociální adaptaci. Umožňuje jim rozvíjení fyzických a zdravotních předpokladů pohybových možností a poznání vlastních omezení. K osvojení potřebných vědomostí, dovedností a návyků, které ovlivňují způsob jejich života, je třeba využívat vhodné motivace a činnosti, které posilují zájem žáků. Vede je k pochopení hodnoty zdraví, smyslu zdravotní prevence i problémů spojených s poškozením zdraví a uvědomění si povinnosti péče o své zdraví v přiměřené míře věku a schopnostem.

Je mnoho vzdělávacích oblastí, které se prolínají se vzdělávací oblastí člověk a zdraví, doplňují ji, upřesňují nebo ji využívají ve svých oblastech. Úkolem učitele je seznámit žáky s různými nebezpečími, která mohou ohrozit jejich zdraví v běžných i mimořádných situacích, přičemž snahou žáků by mělo být osvojování si dovedností a způsobů chování a rozhodování se, pomocí kterých se snaží udržet sebe i lidi ve svém okolí v dobrém zdravotním stavu. Žáci by se měli orientovat v základních nárocích na zdraví, hlavně se zaměřit na prevenci před úrazem a až posléze na korekci špatného zdravotního stavu. Měli by rozvíjet svůj pohybový potenciál a následně umět využít pohybové schopnosti získané v tělesné výchově pro vlastní účely. Tím pádem se začleňují do skupiny lidí, která se pohybuje v oblasti zdravého životního stylu a oblastech s tím spjatých. Odmítají škodlivé látky a látky ohrožující jejich zdraví.

Obsah vzdělávací oblasti člověk a zdraví se realizuje ve vzdělávacích oborech výchova ke zdraví a tělesná výchova, do níž je zahrnuta zdravotní tělesná výchova. To znamená, že v hodinách tělesné výchovy si žáci neosvojují jen pohybové vlastnosti, ale také se snaží

o korekci určitých zdravotních oslabení. Ty můžou být způsobené nesprávným držením těla, nadváhou, kardiovaskulárními chorobami, respiračními a jinými problémy, které jsou vrozené anebo získané špatnou životosprávou. Ve všech případech se jedná o oslabení určité svalové partie. Toto oslabení se dá odstranit správnými korekčními a vyrovnávacími cvičeními, které může učitel zapojit do hodin tělesné výchovy.

2.4.1. Výchova ke zdraví

Výchova ke zdraví je součástí vzdělávací oblasti člověk a zdraví a učí žáky chápat význam dobrého soužití mezi vrstevníky a členy rodiny, uvědomovat si základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím. Jeřábek, J., Tupý J., Brychnáčová, E., Zahradníková, J. (2007) uvádějí, že vzdělávací obor výchova ke zdraví navazuje na obsah vzdělávací oblasti člověk a jeho svět. Poskytuje žákům základní informace o člověku v souvislosti s preventivní ochranou jejich zdraví. Vede je ke zdravému způsobu života, k péči o své zdraví, jeho zlepšení a posílení. Žáci si upevňují hygienické, stravovací, pracovní i jiné zdravotně preventivní návyky, rozvíjejí sociální dovednosti a komunikaci, dovedou odmítat škodlivé látky, předcházet úrazům a čelit vlastnímu ohrožení v různých situacích.

Výchova ke zdraví učí žáky respektovat svůj zdravotní stav a dbát na to, aby nebyl ohrožen a to nejen vzhledem k sobě, ale i k okolí. Výchovu ke zdraví chápeme jako snahu o uplatnění správných stravovacích návyků, které jsou v mezích správné výživy. Dále jako snahu o aplikaci správných sociálních dovedností při kontaktu s patologickými jevy, kdy se problémy neřeší násilím, ale zaujmutím odmítavého postoje k násilí. Jejím cílem je také řešit problémy racionálně a při zdánlivě bezvýchodné situaci se nebát vyhledat adekvátní pomoc, rozlišovat souvislosti, se kterými je spojené užívání psychotropních a návykových látek, alkoholu a hazardních her, snažit se jim vyhýbat a pochopit jejich negativní dopady na lidské zdraví.

2.4.2. Tělesná výchova

V hodinách tělesné výchovy by žák měl získat kladný postoj k motorickému učení a pohybovým aktivitám, měl by zvládat přípravu na pohybovou činnost, reagovat na základní

pokyny a povely k osvojované činnosti, mít osvojené základní způsoby lokomoce a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů, dodržovat základní zásady bezpečnosti a základní hygienické návyky při pohybových činnostech a tím předcházet úrazům. Jeřábek, J., Tupý J., Brychnáčová, E., Zahradníková, J. (2007) tvrdí, že vzdělávací obor tělesná výchova umožňuje žákům aktivně využívat a ovlivňovat vlastní pohybové možnosti s ohledem na zdravotní a pohybová omezení. Ve shodě s věkem, postižením a pohybovými možnostmi je vede od spontánního pojetí pohybu k řízené pohybové aktivitě a vlastní pohybové seberealizaci.

Zdraví člověka je v značné míře ovlivněné pohybem. Aby nedocházelo k deformacím způsobených aplikací nesprávných pohybových cvičení, musí být pohyb regulován a správně provozován. Pro pohybovou aktivitu je důležitá délka a intenzita pohybu, příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži a samozřejmě k této oblasti patří i strečinková cvičení. Pohybová cvičení zaměřená na jednu svalovou partii musí být kompenzována vybranými cviky, aby nedocházelo k svalovým disbalancím. V hodinách není vhodné rozvíjet jen jednu složku schopností, ale je potřebné zaměřit se na rozvíjení všech; a to rychlostních, vytrvalostních, silových i koordinačních schopností. Během pohybu je důležitá i hygiena se sportem spojená, jsou to například vhodné podmínky na cvičení, vhodný cvičební úbor, osobní hygiena žáka a jiné. Je důležité brát ohled také na bezpečnost při pohybových činnostech, učitel by měl být schopný poskytnout první pomoc při úrazech, které mohou vzniknout v hodinách tělesné výchovy, ale důležitější je to, aby jim dokázal předcházet. Zabránit úrazům v hodinách může výběrem správného prostoru, ve kterém bude pohybové cvičení probíhat, zabezpečením tohoto prostoru správnými pomůckami, jako jsou žíněnky a samozřejmě musí dbát na dodržování pravidel.

Jak uvádí Karásková, V. (1993,7): „Charakter tělesné výchovy na speciálních školách je determinován druhem a rozsahem handicapu žáka. Mentálně, smyslově nebo tělesně handicapovaný žák má zúžený informační kanál právě v důsledku svého handicapu. Tělesná výchova nemůže defekt odstranit ani zmírnit, může pouze zmírnit důsledky, přispět k socializaci nebo resocializaci žáka.“ To jsou také pádné důvody, proč je tělesná výchova zvolena pro tuto práci.

2.5. Mentální retardace

Terminologie klasifikace mentální retardace prochází neustálým vývojem. V dnešní době se upřednostňují spíše pojmy jako osoba či jedinec s mentálním postižením, kde na prvním místě je člověk, lidská bytost a až na druhém místě je jeho postižení. Užívaným termínem stále zůstává pojem mentální retardace. Termín mentální retardace je vymezován množstvím definic, které poukazují na celkové snížení schopností daného jedince. Švarcová, I. (2000, 24) tvrdí, že osoba s mentální retardací je ta, u které dochází k: „Zaostávání vývoje rozumových schopností, k odlišnému vývoji některých psychických vlastností a k poruchám v adaptačním chování. Hloubka a míra postižení jednotlivých funkcí je u nich individuálně odlišná.“ Odborná literatura uvádí i další definice, které vychází z rozdílných teoretických hledisek a kritérií. Když se na mentální retardaci podíváme ze sociálního hlediska, tak se mentální retardace charakterizuje jako trvalé snížení schopnosti jedince socializovat se. Jak uvádí Černá, M. (1982,13): „Mercerová stanovila definici podle tzv. perspektivy sociálního systému, v níž je mentálně retardovaný jedinec dosaženým sociálním stavem. Mentální retardace je pak role, která s tímto stavem souvisí. To znamená, že jedinec je mentálně retardovaný, pokud ho sociální systém (např. škola) takto označí.“ Biologické faktory jako kritérium definování mentální retardace upřednostňuje Sovák, M. (1972,107), který tvrdí: „Je to souhrn četných a leckdy mnohotvárných příznaků, které mají různé příčiny i rozličný základ patologickoanatomický. Většinou jde o následky hrubšího poškození mozku.“ Inteligenční kvocient (dále jen IQ) jako kritérium stanovení mentální retardace vyjadřuje rozsah postižení na základě vyšetření stupně intelektu. IQ udává, jestli je jedinec tzv. v normě. Jako průměr je stanovena hodnota IQ 100. IQ pod 70 bývá považováno za poruchu, postižení.

Od roku 1992 platí 10. revize Mezinárodní klasifikace nemocí (dále jen MKN - 10), zpracovaná Světovou zdravotnickou organizací v Ženevě. Na základě MKN - 10 se mentální postižení dělí do 6 základních kategorií:

- lehká mentální retardace
- středně těžká mentální retardace
- těžká mentální retardace
- hluboká mentální retardace
- jiná mentální retardace
- nespecifikovaná mentální retardace

Cílovou skupinou pro tuto práci jsou děti s lehkou mentální retardací IQ 50 – 69 (F 70). Müller, O. (2002) uvádí, že vývoj jedinců s lehkou mentální retardací je pomalejší. Odchyly od intaktního stavu jsou však méně závažné. Jedinec je schopen užívat řeč k běžné komunikaci, udržet rozhovor, i když si mluvu osvojuje opožděně. V oblasti péče o sebe sama a v praktické rovině domácích dovedností dosáhne většina osob s tímto postižením úplné nezávislosti. Hlavní potíže se projevují v teoretické oblasti ve škole. Problémy mají se čtením a psaním. Lépe se začleňují do manuálních, praktických činností. V oblasti sociální se postižení vůbec nemusí projevit. Záleží na emoční a sociální vyzrálosti a schopnostech jedince přizpůsobit se svému okolí, vyrovnat se s problémy, udržet si zaměstnání. Individuálně se může přidružit jiný chorobný stav jako například autismus, epilepsie, další vývojové poruchy, poruchy chování nebo tělesná postižení.

2.6. Motivace ve školní praxi

Jak už bylo uvedeno, motivace je v případě integrace anglického jazyka do hodin tělesné výchovy pomocí pohybových her jedna z klíčových komponent. Motivace patří ke sportu již od dávných časů a pohybové hry jsou součástí tělesné výchovy, která je se sportem úzce spjatá.

Co je to vlastně motivace? Pojem motivace vysvětluje Čáp, J. (1980, 66): „Motivace znamená souhrn hybných činitelů v činnostech, v učení a v osobnosti. Přitom hybným činitelem míníme takové skutečnosti, které jedince podněcují, nebo naopak tlumí, aby něco konal, nebo nekonal. Motivace zahrnuje jednak vnější pobídky a cíle jednak vnitřní motivy.“ V pedagogické praxi ve vztahu učitel a žák je na učiteli, aby žáka správně motivoval. Jak uvádí Brabcová, R. (1990,43): „Motivováním se rozumí záměrné působení učitele na žáka pomocí určitých didaktických prostředků, podmínek a situací. Ovšem osvojování nových poznatků u žáků musí vycházet z jejich vlastní touhy po aktivním poznání, a má-li být efektivní, musí jít o aktivní osvojování vědomostí a dovedností.“ Langr, L. (1984, 74) uvádí: „Učitel sice nemůže motivaci žáků nově tvořit, ale může motivační oblast ovlivňovat a postupně vytvářet další motivy potřebné z hlediska vyučování.“

Jestliže se učitelé podaří nadchnout žáky pro učivo, což se pokládá za motivaci vnější, a postupně žáci proniknou na základě vnější motivace do problému, což se označuje jako vnitřní motivace, dojde k Rubinštejnově zákonu lomu „ vnější se stává vnitřním.“ Vnitřní a vnější motivace jsou úzce propojeny a jejich spojením dojde k určitému návyku, vnitřnímu stavu žáka, který snáz přistupuje k aktivitám v hodině a s chutí je řeší. Frömel, K. (1987) tvrdí, že základní podmínkou u efektivního výchovně vzdělávacího procesu je aktivita žáka, kterou rozumíme cílevědomý, záměrný, uvědomělý přístup žáka k výchovně vzdělávacímu procesu, který se většinou zjednodušeně dělí na vnější a vnitřní aktivitu žáka. Je tedy zřejmé, že úkoly v hodinách či aktivity, které žáci řeší během výchovně vzdělávacího procesu v hodinách, jsou úzce propojeny.

2.7. Teaching Games For Understanding

Pojem Teaching Games For Understanding (dále jen TGFU) v doslovném překladu do češtiny znamená učení her pro porozumění, avšak přesnější by byl překlad učení her za záměrem porozumění. Jejím cílem je vytvořit fyzicky zdravého a vzdělaného člověka. Protože ten, kdo se pohybuje správně a věří si v různých náročných situacích, je jak individualita, která umí pochopit všechny aspekty fyzického prostředí, ve kterém využívá inteligenci a představivost. Hry, pomocí kterých se do takových situací dostaneme, nám umožňují učit se a rozvíjet představivost.

2.8. National Curriculum for Physical Education

Pojem National Curriculum for Physical Education (dále jen NCPE) v překladu do češtiny znamená národní kurikulum pro tělesnou výchovu. Ve své podstatě je to obdobný dokument jako rámcový vzdělávací program. Jeho cílem je odrážet důležitost vzdělání ve společnosti, protože vzdělávání vytváří hodnoty i úroveň společnosti, také poukázat na to, že studentům nestačí být úspěšný jen ve škole, ale i mimo ni, a proto chce mladé lidi vést k tomu, aby se stali úspěšnými studenty, zásadovými individualitami a zodpovědnými obyvateli státu.

3. Princip učení pomocí pohybových her uplatňující se v Anglii

Mezi klíčové koncepty NCPE patří kreativita a zdraví, výkon, schopnost a aktivní životní styl. Práce zohledňuje koncepty aktivní životní styl a kreativita a zdraví, přičemž spojuje užití představivosti na vysvětlení nápadů, pomocí kterých řeší problémy a zároveň chápe, že pohybová aktivita zabezpečuje zdravé fungování lidského těla. Takové spojení umožňuje rozvíjet se zároveň po mentální i fyzické stránce.

Tato metoda je realizovaná pomocí speciálně upravených pohybových her, které se v Anglii označují zkratkou TGFU. Jak je uvedeno výše, jedná se o učení her pro pochopení. Jedinečnost TGFU je v rozhodnutí, které předchází vhodné technice, což je vlastnost identifikovat správně techniku pro speciální situaci. Chyby v hrách se objevují často jak u běžných her, tak u TGFU, ale u těchto her je chyba výsledkem nedostatkem vědomostí, které souvisí s kontextem hry. Mitchell, Oslin, & Griffin (2006) uvádějí, že v hrách se z učitele stává vzdělávací prostředek a studenti se aktivně integrují do vzdělávacího procesu, zdokonalují své schopnosti ne tréninkem, ale pomocí upravených pohybových her.

Stejně tak se zabírali TGFU i Bunker & Thorpe (1982), kteří ve svém šestistupňovém modelu uvádějí jako první stupeň hru, která je modifikovaná tak, aby reprezentovala plnou formu hry, avšak má změny, které sledují speciální studijní východisko. Druhým stupněm je pochopení hry, protože hráči musí znát pravidla a jak se tato pravidla uplatňují v upravené hře. Třetím bodem je uvědomění si taktiky, které pro potřeby této práce nejsou tak zásadní. Čtvrtým bodem je schopnost uplatnění správného rozhodnutí, schopnost rozhodnout se, co je v pravém okamžiku to nejdůležitější a nejsprávnější v mezích pravidel. Pátým bodem je použití schopností získaných ve hře. Je nesmírně podstatné umět použít speciálních schopností, vědomostí v praxi, nebo běžném životě. Provedení výkonu je šestým bodem tohoto modelu, ovšem hra musí být prováděna ve snaze vyhrát v mezích pravidel a přitom podat co nejlepší výkon.

4. Cíle a úkoly práce

Záměrem práce je zjistit na vybraném vzorku žáků ze ZŠ Přerov, Velká Dlážka 5 (dále jen základní škola) a ze ZŠ a MŠ Přerov, Malá Dlážka 4 (dále jen základní škola praktická), zda jsou žáci schopni osvojit si anglické výrazy pomocí pohybových her v hodinách školní tělesné výchovy. Jedná se o integraci anglického jazyka, určitých pojmů v angličtině, v hodinách tělesné výchovy prostřednictvím vybraných pohybových her.

4. 1. Dílčí cíle

Pro splnění cíle práce byl cíl rozdělen do několika dílčích cílů:

1. Výběr anglických témat.
2. Výběr pohybových her.
3. Zvážení metod pro uplatnění vybraných pohybových her ve výuce tělesné výchovy na základní škole.
4. Zvážení metod pro uplatnění vybraných pohybových her ve výuce tělesné výchovy na základní škole praktické v rámci programu RVP člověk a zdraví.
5. Příprava a osvojení vybraných pohybových her.
6. Realizace pohybových her v hodinách tělesné výchovy v anglickém jazyce = Integrace anglických výrazů do hodin školní tělesné výchovy.
7. Vytvoření testu sestaveného z pojmů, které jsou obsáhnuty ve vybraných tématech. Tyto pojmy se děti naučily v hodinách tělesné výchovy pomocí pohybových her.
8. Ověření realizace těsně po ukončení testu, ústní přezkoušení dětí, které se zapojily do výuky z důvodu zjištění výsledků námi zadané metody výuky.
9. Ověření realizace dva týdny po ukončení testu, slovní přezkoušení dětí, které se zapojily do výuky z důvodu zjištění výsledků námi zadané metody výuky.
10. Porovnat výsledky ústního testu, který byl proveden těsně po ukončení výzkumu, a dalšího ústního testu, který byl proveden po časovém intervalu jednoho týdne.
11. Porovnat výsledky testu ze základní školy s výsledky ze základní školy praktické.

4.2. Hypotézy

4.2.1. Hypotéza 1

Děti základní školy jsou schopné ve vyučovací jednotce tělesné výchovy si osvojit vybrané anglické výrazy pomocí pohybových her.

4.2.2. Hypotéza 2

Děti ze sociálně znevýhodněného prostředí, případně s lehkým mentálním postižením, jsou schopné ve vyučovací jednotce tělesné výchovy si osvojit vybrané anglické výrazy pomocí pohybových her ve stejném rozsahu jako děti ze základní školy.

5. Metodika

5.1. Metoda kauzální analýzy

V této práci porovnáváme vazbu anglického jazyka a pohybových her za účelem integrace anglického jazyka do hodin školní tělesné výchovy. Domníváme se, že tato kauzalita je jak uvádí Čelikovský, S & spol. (1967, 21): „Příčinnost (kauzalitu) chápeme jako abstraktní formu vztahů mezi jednotlivými jevy výkonnosti a jejími složkami v oblasti přírodního a společenského dění. Hledání příčinnosti má významnou úlohu, chceme-li stanovit závěry jednotlivých pokusů i v jejich komplexu. Kauzálním vztahem označujeme vztah dvou sdružených jevů, z nichž jeden chápeme jako příčinu a druhý jako účinek.“

Buchtelová, R., Confortinová, H., Červená. & kolektiv (1998,50) uvádí: „Analýza, -y rozbor, zejména jako všeobecná metoda zkoumání jednotlivých složek a vlastností nějakého předmětu, jevu, činnosti, myšlenkové nebo faktické rozkládání jednoho na mnohé, celku na části, děje na akty (opak syntéza): provést a-u jevu, případu a textu, básně, laboratorní analýza, chemicky: zjišťování chemického složení látky: analýza moče, fyzikálně: soubor metod, jimiž se získávají informace o přítomnosti a koncentraci látek, o jejich fyzikálních vlastnostech a podobně, spektrální analýza: určování zářící látky podle charakteristického emisního centra, matematické disciplíny vyšetřující vlastnosti funkcí, posloupností a řádů, odborně: systémová analýza systémové metody výzkumu v různých odborech, ekonomicky: hospodářská analýza zkoumání stavu a vývoje určitého ekonomického systému, jeho části, okolí nebo určitého ekonomického jevu, lingvisticky: strukturní syntaktická analýza, komponentová analýza, statistická analýza rozptylu: metoda založená na rozkladu rozptylu na složky.“

Kauzální analýza osvětluje vztahy určité příčiny a účinku k určité situaci, jež představuje třetí člen kauzálního vztahu (příčina, účinek, třetí člen).

5.2. Metoda pozorování

Pozorování bylo zaměřeno na chování dětí při hrách, dodržování pravidel, reakce na podněty, vztah k sobě navzájem, kooperaci. Při pozorování bylo využito i technických prostředků, fotografie a videozáznamu, které zachycují předmět pozorování. Čelikovský, S & spol. (1967, 14): „Pozorování je historicky nejstarší a ve všech oborech lidské činnosti stále nejrozšířenější metodou získávání informací. Pozorování je uvědomělé, cílevědomé vnímání skutečnosti. Jeho úkolem je především sbírání faktických dat, jež umožňují určit přirozenost zkoumaných jevů. Typickým znakem pozorování je, že jej uskutečňujeme vždy v přirozených podmínkách, že při něm pozorujeme lidské chování v neporušené podobě, že není ovlivněno zásahem ze strany badatele. Pozorování se stává vědeckou metodou pouze tehdy, je-li speciálně organizované a vědomě zaměřené na zkoumání určitých jevů. Prvním požadavkem vědeckého pozorování je stanovení objektu cíle pozorování.“

5.3. Metoda dotazování

Metoda dotazování byla použita v této práci při závěrečných testech, které probíhaly ústní formou. Dotazující kladl otázky ústně, dotazovaní měli možnost odpovídat ústní nebo názornou formou. Jak uvádí Čelikovský, S & spol. (1967, 29): „Dotazování znamená položit někomu otázku tak, abychom získali co nejpřesnější zprávu o tom, co nás bezprostředně zajímá. Je však známo, že položit otázku znamená znát mechanismy, okolnosti a podmínky, za kterých bude zpráva obsahovat co nejvíce informací. Informace je obsažená jak v dotazu, tak ve sdělení. Vidíme, že v podstatě jde o výměnu informací mezi výzkumníkem a dotazovanou osobou, jež mohou obsahovat pro obě strany různé množství informací. Otázka (jinak neúplná informace) má tedy tu úlohu, aby vyvolala, podnítila odpověď jako přímý výrok, který přináší plnou informaci.“

5.4. Vybrané pohybové hry a anglické pojmy v nich

Pomocí pohybových her mají děti možnost názorně si představit, co se od nich požaduje a jsou schopni si osvojit vybrané anglické pojmy ve velkém rozsahu v relativně krátkém časovém intervalu. Zelina, L. (1977, 19) uvádí: „Promyšlená struktura vyučovací hodiny a

vhodně volené vyučovací metody a postupy mohou přispět ke zkvalitnění vyučovacího procesu a tím i k zlepšení výchovně vzdělávací práce základní školy.“ Také Brabcová, R. (1990) uvádí, že uplatnění zásady názornosti v hodinách posiluje jednotu poznávání zkušenostního (empirického) a intelektuálního (logického) a vede k dobrým výsledkům při osvojování vědomostí.

Všechny pohybové hry, které jsou vybrané pro tuto práci, se hrají na body, tudíž žádný hráč není ze hry při omylu vyloučen a všichni hráči hrají hru stejně dlouhý časový interval. Správně splněný úkol se ohodnotí kladnými body, nesprávný trestnými body, v souladu se stanoveným hodnocením v jednotlivých hrách. Hráči získávají kladné nebo trestné body, záleží od hry, zda vítězí hráč s největším počtem kladných bodů anebo hráč, který má nejmenší počet trestných bodů. Pro zjednodušení je možné udělovat jen trestné body za každý omyl ve hře, čímž se značně zjednoduší počítání bodů. Tento způsob hodnocení her zabezpečí, aby měl každý hráč možnost učit se jednotlivé anglické pojmy stejně dlouhý časový interval.

Jestliže se na tyto vybrané pohybové hry, které byly speciálně vybrány a upraveny pro integraci anglického jazyka do hodin tělesné výchovy, podíváme z pohledu programového vyučování, je zřejmé, že do jeho konceptu zcela zapadají. Frömel, K. (1984, 47) uvádí: „Vyučovací metoda je tedy záměrně uspořádaná aktivita subjektu a objektu, ale i interakce objektu a subjektu v programovém vyučování. Je prostředkem rozvoje pohybových schopností, tělocvičných dovedností, vědomostí a celé osobnosti žáka a navíc je i obsahem programového vyučování a do určité míry i zvláštním didaktickým cílem.“ V tomto případě zvláštním didaktickým cílem je již vzpomínaná integrace anglického jazyka. Pro každou sadu pěti anglických pojmů z určité oblasti jsou vytvořeny dvě hry. Těmito oblastmi jsou barvy, dopravní prostředky, části lidského těla, čísla od jedné do pěti a základní motorické úkony. Tím, že pro jednu sadu jsou vytvořeny dvě hry, je zmenšeno riziko ztráty zájmu o tyto hry, jejich zevšednění a samozřejmě riziko ztráty motivace. Přehled her uvádí Tab. 1.

Tab1. Přehled her jednotlivých oblastí

Oblasti	Vybrané pohybové hry	
čísel	molekuly	domino
motoriky	Kuba řekl	pohádka o panu Pohyblivém
barev	barevné kytičky	květinář
částí lidského těla	živý řetěz	chyť se za...
dopravních prostředků	dopravní prostředky	dopravní zácpa

5.4.1. Molekuly

Popis hry

Tato hra je zaměřena na rychlost reakce a orientaci v prostoru. Hráči (atomy) jsou volně rozmístěni v prostoru hřiště a pohybují se volným pohybem. Na signál vedoucího hry se spojí do skupinek (molekul). Počet lidí ve skupince je určen číslem, které vedoucí hry vysloví jako signál. Vedoucí hry zkontroluje počet atomů v molekulách a podle toho udělí trestné body hráčům, kteří vytvořili špatné molekuly. Vítězem je hráč s nejmenším počtem trestných bodů.

Modifikace hry

Po pochopení pravidel hry v českém jazyce, která se bude pro potřeby této práce zabývat jen základními počty do pěti, se tato hra bude hrát pomocí povelů v anglickém jazyce.

Pomůcky

Pro tuto hru nejsou potřebné žádné pomůcky.

5.4.2. Barevné kytičky

Popis hry

Hra je zaměřena na pozornost, rychlost a kooperaci. Všichni hráči jsou rozdělení do skupin o stejném počtu hráčů. Každá skupina stojí na předem určeném místě, zatímco ve vymezeném prostoru jsou rozmístěné karty s barevnými obrázky kytiček. Vedoucí hry řekne barvu kytičky, kterou mají hráči nasbírat. Jednotlivci sbírají karty pro družstvo. Vítězí družstvo s největším počtem kytiček správné barvy. Vítězné družstvo získává bod a hra se opakuje do zisku určitého počtu bodů, který předem určí vedoucí hry. Po ukončení hry jednotlivci vítězného družstva obdrží kladné body.

Modifikace hry

Po pochopení pravidel hry v českém jazyce, která se bude pro potřeby této práce zabývat jen základními barvami - zelená, žlutá, modrá, bílá a červená, bude tato hra prováděná v anglickém jazyce a to tak, že barvy budou vysloveny v angličtině. V případě, že se děti spoléhají na to, že jejich spoluhráči znají určenu barvu v angličtině a sbírají jen stejnou barvu jako oni, a tím pádem neřeší úkol poznání barev, ale jen kopírují spoluhráče, je zapotřebí předejít této situaci jak uvádí Frömel, K. (1984, 31): „Nedostatky hromadné paralelní formy ve skupinovém uspořádání jsou nižší podíl samostatné činnosti žáků a přizpůsobování se průměru skupiny.“ Abychom těmto jevům předešli, může být hra upravena tím způsobem, že každý sběrač si kytičku schová a neukáže ji ani spoluhráči a ani protihráči. Samozřejmě sběrači nesmí při této úpravě hry mluvit. Druhá možnost úpravy je, že každý jednatlivec z družstva sbírá jinou barvu. V tomto případě proti sobě soutěží jen dvojice a možnost kopírování je omezena.

Pomůcky

Pro tuto hru je zapotřebí vytvořit karty s kytičkami různých barev. Můžeme také vytvořit větší počet barev než je základní barevná škála, což slouží ke zvýšení pozornosti hráčů. Viz příloha kytičky.

5.4.3. Kuba řekl

Popis hry

Tato hra je zaměřená na sebeovládání, pozornost a soustředěnost. Všichni hráči stojí na značkách, vedoucí hry předcvičuje a popisuje cvik. Hráči cvičí pouze tehdy, řekne-li vedoucí hry před popisem cvičebního úkonu „Kuba řekl“. Jestliže tato klíčová slova vedoucí nevysloví, hráč necvičí. Za každý mylně provedený cvik hráč obdrží trestný bod. Vyhrává hráč s nejmenším počtem trestných bodů.

Modifikace hry

Po pochopení pravidel hry v českém jazyce, která se bude pro potřeby této práce zabývat jen základními pohyby, jako jsou postavit se, vyskočit, chůze na místě, leh a sed, budou tyto základní pohyby vysvětleny v anglickém jazyce. Poté se tato hra bude hrát podle stejných pravidel s tím rozdílem, že povely ke cvikům budou zadávány v anglickém jazyce.

Pomůcky

Pro tuto hru nejsou potřebné žádné pomůcky.

5.4.4. Dopravní prostředky

Popis hry

Hra je zaměřena na pozornost a rychlost reakce. Všichni hráči se volně pohybují v předem určeném prostoru, kde jsou na zemi libovolně umístěné obrázky dopravních prostředků. Když vedoucí hry určí, jakým dopravním prostředkem budou hráči cestovat, hráči musí kartu s obrázkem dopravního prostředku najít na zemi a postavit se na ni. Hráč musí „nastoupit“ včas do správného dopravního prostředku. V opačném případě mu bude udělen trestný bod. Vítězí hráč s nejmenším počtem trestných bodů.

Modifikace hry

Po pochopení pravidel hry v českém jazyce, která se bude pro potřeby této práce zabývat jen těmito dopravními prostředky - kolo, autobus, auto, letadlo a vlak, bude tato hra hrána pomocí anglických výrazů.

Pomůcky

Pro tuto hru jsou vytvořeny obrázky dopravních prostředků. Můžeme také vytvořit větší počet dopravních prostředků než uvedených pět základních, což slouží ke zvýšení pozornosti hráčů. Viz příloha dopravní prostředky.

5.4.5. Živý řetěz

Popis hry

Tato hra je zaměřena na kooperaci a koordinaci. Hráči se rozdělí do dvojic a v těchto dvojicích budou převádět všechny povely vedoucího hry. Vedoucí vysloví část těla, kterou se „řetěz“ spojí. Hráči se dotýkají pouze určenou částí těla. Jestliže se hráči spojí nesprávně, „řetěz“ se protrhne a hráči nemohou získat bod. Vítězí pár, který získá největší počet bodů.

Modifikace hry

Po pochopení pravidel hry v českém jazyce, která se bude pro potřeby této práce zabývat jen těmito částmi těla - ruka, noha, břicho, záda a hlava, bude tato hra hrána pomocí anglických výrazů.

Pomůcky

Pro tuto hru nejsou potřebné žádné pomůcky.

5.4.6. Pohádka o panu Pohyblivém

Popis hry

Cílem hry je rozvíjet pozornost a pohybovou dovednost. Všichni hráči sedí v kruhu zády k sobě tak, aby na sebe neviděli. Vedoucí hry začne povídat pohádku o panu Pohyblivém, ve které se budou objevovat výrazy daných základních motorických dovedností, které musí hráči provést, když je uslyší. Jestliže hráč neprovede požadovaný pokyn, obdrží trestný bod. Vítězí hráč s nejmenším počtem trestných bodů.

Modifikace hry

Po pochopení pravidel hry v českém jazyce, která se bude pro potřeby této práce zabývat jen základními pohyby, jako jsou postavit se, vyskočit, chůze na místě, lehnout a sednout, budou tyto základní pohyby vysvětleny v anglickém jazyce. Poté se tato hra bude hrát podle stejných pravidel s tím rozdílem, že povely k pohybům budou v anglickém jazyce.

Pomůcky

Pro tuto hru je zapotřebí vytvořit pohádku o panu Pohyblivém. Příklad pohádky viz příloha pohádka.

5.4.7. Květinář

Popis hry

Tato hra je zaměřena na rychlost reakce a orientaci v prostoru. Hráči se volně pohybují ve vymezeném prostoru, kde jsou po zemi rozmístěné karty s barevnými obrázky kytiček do té doby, než vedoucí hry řekne větu „Květinář prodal kytičku, měla barvu, barvičku ...“. Úkolem hráčů je postavit se v co nejkratším čase na kartu kytičky dané barvy. Trestný bod obdrží ten, kdo nestojí na správné kartě. Jestli se hráči nepodaří postavit na kytičku určené barvy, je mu udělen trestný bod. Počtem rozmístěných karet lze hru velmi jednoduše obměňovat. Při stejném počtu karet a žáků mají možnost být úspěšní i žáci méně pohybově

zdatní. S narůstajícím rozdílem počtů karet a žáků se zvýší potřeba rychlé reakce. Vítězí hráč s nejmenším počtem trestných bodů.

Modifikace hry

Po pochopení pravidel hry v českém jazyce, která se bude pro potřeby této práce zabývat jen základními barvami - zelená, žlutá, modrá, bílá a červená, bude tato hra prováděná v anglickém jazyce a to tak, že názvy barev budou zadávány v angličtině.

Pomůcky

Pro tuto hru je zapotřebí vytvořit karty s obrázky kytiček daných barev. Pro zvýšení obtížnosti lze rozšířit škálu barev na kartách. Viz příloha kytičky.

5.4.8. Dopravní zácpa

Popis hry

Tato hra je zaměřena na pozornost, rychlost a kooperaci. Všichni hráči jsou rozděleni do skupin o stejném počtu hráčů. Každá skupina stojí na předem určeném místě, zatímco ve vymezeném prostoru jsou rozmístěny karty s obrázky dopravních prostředků. Vedoucí hry řekne dopravní prostředek, který „uvízl v zácpe“. Jednotlivci sbírají karty pro družstvo a zařadí se na konec řady a další hráč hledá jiný dopravní prostředek. Hráči musí zachovat přesné pořadí v řadách, protože „dopravní zácpa“ má přesné pořadí dopravních prostředků. Vítězí družstvo, které poskládá dopravní zácpu s menším počtem chyb. Vítězné družstvo získává bod a hra se opakuje do zisku určitého počtu bodů, který předem určí vedoucí hry. Po ukončení hry jednotlivci vítězného družstva obdrží kladné body.

Modifikace hry

Po pochopení pravidel hry v českém jazyce, která se bude pro potřeby této práce zabývat jen těmito dopravními prostředky kolo, autobus, auto, letadlo a vlak, bude tato hra hrána pomocí anglických výrazů.

Pomůcky

Pro tuto hru je třeba vytvořit karty s obrázky dopravních prostředků. Viz příloha dopravní prostředky.

5.4.9. Chyt' se za ...

Popis hry

Tato hra je zaměřena na pozornost. Žáci stojí na předem určeném místě ve vymezeném prostoru tak, aby měli kolem sebe dostatek prostoru. Vedoucí hry vysloví název části těla, za kterou se každý sám rukou chytí. Vedoucí hry provádí pohyby společně s hráči, ale snaží se hráče splést. Chytne-li se hráč za špatnou část těla, obdrží trestný bod. Vítězí hráč s nejmenším počtem trestných bodů.

Modifikace hry

Po pochopení pravidel hry v českém jazyce, která se bude pro potřeby této práce zabývat názvy jen základních částí těla, jako jsou hlava, ruka, noha, záda a břicho, bude tato hra prováděná v anglickém jazyce a to tak, že části těla budou vyslovované anglicky.

Pomůcky

Pro tuto hru nejsou potřebné žádné pomůcky.

5.4.10. Domino

Popis hry

Tato hra je zaměřena na rychlost reakce a kooperaci. Na jednom místě v hřišti jsou umístěné dominové kostky. Hráči vytvoří družstva a postaví se do zástupu na startovací čáru. Na protilehlé straně jsou rozmístěné dominové kostky. Vedoucí hry zadá číslo a první hráč přinese kostku s daným počtem teček v jednom poli dominové kostky. Hráči na druhé pozici

anglicky sdělí číslo ve druhém poli své dominové kostky. Ten vybíhá a hledá kostku s tímto počtem teček v jednom poli dominové kostky a sdělí anglicky číslo z druhé poloviny kostky dalšímu hráči. Hra končí doběhnutím posledního člena družstva. Kontrolou návaznosti dominových kostek se zjistí počet chyb. Tým s menším počtem chyb pak získá bod.

Modifikace hry

Po pochopení pravidel hry v českém jazyce, která se bude pro potřeby této práce zabývat jen základními počty od jedné do pěti, se tato hra bude hrát pomocí povelů v anglickém jazyce.

Pomůcky

Pro tuto hru je zapotřebí obstarat dostatečně velké množství domino kostek, nanejvýš s pěti tečkami v jednom políčku kostky.

5.5. Místo výzkumu

Výzkum pro tuto práci probíhal ve dvou základních školách v Přerově, ZŠ a MŠ Přerov, Malá Dlážka 4, Přerov a ZŠ Přerov, Velká Dlážka 914/5 Přerov.

ZŠ Přerov, Velká Dlážka 914/5 Přerov 750 02 je základní škola se sportovním programem zaměřeným na plavání (hoši i dívky) a volejbal (dívky) a je součástí projektu „Sportovních tříd“ (dále jen ST), řízeného Ministerstvem školství. Do těchto tříd mohou být zařazeni žáci, kteří splní určitá výkonnostní kritéria na základě jejich přihlášek. Není to ovšem program pohybu pro všechny a přihláška do ST znamená v první řadě opravdový zájem o zvolený sport. Nejedná se tedy o základní plavecký výcvik nebo pohybovou aktivitu v míčových hrách. Jde o specializovanou přípravu, jejímž cílem je účast v soutěžích pořádaných sportovními svazy a dosahování co nejlepších výkonů. Program ST na této škole není zařazen na úkor ostatních předmětů, ale zásadně jako předmět nepovinný a od 7. ročníku také povinně volitelný. Některé hodiny jsou organizovány i jako kroužky a kromě toho žáci této školy navštěvují tréninkové hodiny ve sportovních klubech, které se školou úzce

spolupracují. Tréninkové hodiny jsou tam organizovány tak, aby odpovídaly věku a výkonnosti dítěte. (podle <http://www.zsdlazka.cz/>)

ZŠ a MŠ Přerov, Malá Dlážka 4 Přerov 750 02 tvoří Základní škola praktická, Základní škola speciální, Školní družina, Základní škola při zdravotnickém zařízení a Mateřská škola při zdravotnickém zařízení. Základní škola praktická poskytuje vzdělávání žákům, u kterých byly zjištěny speciálně vzdělávací potřeby na základě psychologického vyšetření školským poradenským zařízením (pedagogicko-psychologická poradna) a jejich závažnost je důvodem k zařazení do speciálního vzdělávání. Základní škola speciální je ustanovena jako desetiletá škola, organizačně dělená do 4 stupňů (nižší, střední, vyšší, pracovní). Mnoho dětí je vzděláváno individuálně a mají proto vypracovaný individuální vzdělávací program. Děti s těžkým mentálním postižením a s kombinovaným postižením jsou vzdělávány podle Rehabilitačního vzdělávacího programu pomocné školy, ostatní žáci základní školy speciální jsou vzdělávány podle Vzdělávacího programu PŠ a pak také podle přípravného stupně PŠ. (podle <http://www.zsmsprerov.cz/nase-skola>)

5.6. Časový interval

Výzkum byl prováděn po dobu tří týdnů na obou školách v době od 22. 3. 2010 do 11. 4. 2010, v průběhu každého týdne byly provedeny dvě vyučovací jednotky. Po skončení výzkumu v tomto časovém období proběhl ústní test, za účelem zjištění míry osvojení učiva vybraných anglických výrazů. Po uplynutí časového intervalu jednoho týdne od ústního testu, se test opakoval. Cílem bylo zjistit, zda si žáci uchovali vybrané anglické výrazy v paměti i po delší době. Časová dotace pro výzkum i test byla čtyři týdny.

5.7. Počet opakování v testu

V první vyučovací jednotce, dne 24. 3. 2010 se děti seznámily se všemi pohybovými hrami v českém jazyce. Každá hra se prováděla několikrát. Pravidla byla opakována vícekrát, čímž se zabezpečilo úplné pochopení pravidel všech her. V případě nepochopení byla pravidla zopakována tak, aby jim všechny děti rozuměly.

V druhé vyučovací jednotce, která proběhla 26. 3. 2010, děti hrály hry již s použitím anglických výrazů. Před začátkem každé hry si připomněly výrazy, které pro danou hru potřebovaly. I v průběhu jednotlivých her byly výrazy žákům připomínány jak česky, tak anglicky. Další zopakování použitých anglických výrazů bylo zařazeno na závěr každé hry. Několikeré opakování her poskytlo žákům dostatečný prostor pro zapamatování si daných pojmů.

Ve třetí vyučovací jednotce, která se uskutečnila 29. 3. 2010, děti hrály pohybové hry bez opakování anglických výrazů před jednotlivými hrami. Každá hra se hrála vícekrát, za účelem důkladného procvičení. Ani po ukončení her se anglické pojmy neopakovaly.

Ve čtvrté vyučovací jednotce, dne 31. 3. 2010, se děti obeznámily s novými hrami. Opět se jednalo o sadu pěti her, které pokračovaly v rozvíjení znalosti anglických pojmů z výše uvedených oblastí, jako jsou základní motorické dovednosti, barvy, čísla, části lidského těla a dopravní prostředky. Zařazení nových her mělo za úkol udržet zájem dětí o hry a jejich motivaci v hodinách. Každá hra se prováděla několikrát a pravidla byla opakována vícekrát, čímž se zabezpečilo úplné pochopení pravidel všech her. V případě nepochopení byla pravidla zopakována tak, aby jim všechny děti rozuměly.

V páté vyučovací jednotce, která proběhla 7. 4. 2010, žáci hráli hry z druhé sady již s použitím anglických výrazů. Před započítím každé hry si připomněli vybrané výrazy, které pro danou hru potřebovali a tyto výrazy jim byli i v průběhu hry opakovány jak česky, tak anglicky. Po skončení každé hry se pojmy zopakovaly ještě jednou. Každá hra se opakovala vícekrát pro dostatečné zapamatování anglických pojmů.

V šesté vyučovací jednotce, která se uskutečnila 9. 4. 2010, se hry z druhé sady hrály jen s použitím anglických výrazů. Každá hra se opakovala jen tolikrát, aby se v ní objevily všechny vybrané pojmy. Po skončení všech her se provedl individuální slovní test s každým žákem.

5.8. Počet dětí účastnících se výzkumu

Tab. 2 udává počty dětí účastnících se ve výuce související s výzkumem pro tuto bakalářskou práci. V prvním sloupci jsou uvedeny počty dětí účastnících se v hodinách probíhajících na ZŠ Přerov, Velká Dlážka 914/5. V druhém sloupci jsou uvedeny počty dětí účastnících se v hodinách probíhajících na ZŠ a MŠ Přerov, Malá Dlážka 4. Jednotlivé řádky uvádějí dny, ve kterých výuka probíhala.

Tab. 2 Počet dětí účastnících se výzkumu

Datum	ZŠ Přerov, Velká Dlážka 914/5	ZŠ a MŠ Přerov, Malá Dlážka 4
24. 3. 2010	25	21
26. 3. 2010	24	17
29. 3. 2010	26	20
31. 3. 2010	26	18
7. 4. 2010	25	16
9. 4. 2010	29	22

5.9. Test

Po skončení výzkumu byly děti testovány slovním testem. Test se skládá z otázek zahrnujících anglické pojmy, které by se měly děti během výuky naučit. Tento test se bude opakovat dvakrát. Testem prováděným těsně po skončení výuky, by se mělo zjistit, zda jsou děti schopny naučit se anglické pojmy. Po uplynutí časového intervalu, jeden týden, se test bude opakovat a mělo by se zjistit, zda jsou děti schopny uchovat si informace, které získaly pomocí pohybových her. Test byl postaven tak, že v kladených otázkách se objevovaly anglické pojmy a děti odpovídaly v českém jazyce. Důvodem k této formulaci testu bylo, že děti ve všech hrách reagovaly na anglické povely a ne naopak. V případě, že by byly otázky v testu pokládány opačně (otázky v českém jazyce a odpovědi v anglickém jazyce) je dost pravděpodobné, že by docházelo k většímu počtu chyb. Ukázka testu, viz příloha test.

6. Výsledky práce

Výsledky práce jsou zpracovány v tabulkách 3, 4 a 5.

Tab. 3 odpovídá výsledkům ze ZŠ Přerov, Velká Dlážka 5 a Tab. 4 výsledkům ze ZŠ a MŠ Přerov, Malá Dlážka 4. Čísla v druhých sloupcích tabulek vyjadřují počet hodin účasti žáků ve výuce ze šesti hodin výuky. Ve třetích až sedmých sloupcích jsou uvedeny údaje o počtu správně zodpovězených anglických pojmů z testů z 9. 4. 2010 a 16. 4. 2010 v pěti jazykových okruzích. Osmé sloupce sumarizují výsledky sloupců dva až šest. Řádky tabulek odpovídají jednotlivým žákům.

Tab. 5 Poskytuje informace o procentuálním vyjádření výsledků testů z obou škol. První sloupec uvádí názvy oblastí anglických pojmů. Druhý a třetí sloupec udává hodnoty výsledků testů z jednotlivých škol. Výsledky v tabulce jsou uvedeny v průměrných hodnotách.

V prvním testu, provedeném v poslední vyučovací jednotce dne 9. 4. 2010, děti ze ZŠ Přerov, Velká Dlážka 5 správně odpověděli na 86,4 % dotazů. Jako nejlepší se ukázala oblast dopravní prostředky, neboť učení v těchto hrách bylo podpořeno názorem (spojení obrázků a pojmů jim pomohlo osvojit si pojmy nejlépe). Nejhorší výsledek dosáhli žáci v oblasti části lidského těla. Z výsledků je také zřejmé, že děti, které se zúčastnily pěti a více hodin výuky, dosáhly mnohem lepších výsledků, než děti, které se hodin účastnily méněkrát. Na osvojení vybraných pojmů měla vliv i oblíbenost pohybových her. Každý žák je individualita a preferuje jiné postupy při řešení problému a to se odrazilo i v těchto hrách. Druhý test, který proběhl na této škole dne 16. 4. 2010, ukázal, že děti si uchovaly anglické pojmy téměř v totožném rozsahu, jako tomu bylo u prvního testu ze dne 9. 4. 2010. Průměrně si uchovali 84,0 % anglických pojmů. Oblastí s největší i nejmenší úspěšností zůstaly stejné.

V prvním testu provedeném v poslední vyučovací jednotce dne 9. 4. 2010, děti ze ZŠ a MŠ Přerov, Malá Dlážka 4 správně odpověděly na 75,0 % dotazů. Jako oblast s největší průměrnou úspěšností, se ukázala oblast základních motorických dovedností. Oblastí s nejmenší průměrnou úspěšností byla oblast barev. Přesto, že průměrná hodnota oblasti čísel nebyla nejmenší, bylo patrné, že úspěšnost odpovědi nebyla závislá pouze na přiřazení českého ekvivalentu k anglickému pojmu. Test komplikovalo, že některé děti si dané číslo

odvodily až vyjmenováním celé číselné řady. Druhý test, který proběhl na této škole dne 16. 4. 2010, ukázal, že děti si uchovaly anglické pojmy téměř v totožném rozsahu, jako tomu bylo u prvního testu ze dne 9. 4. 2010. Průměrně si uchovali 78,2 % anglických pojmů. Oblast s největší úspěšností byla oblast dopravní prostředky a oblastí nejmenší úspěšností byla oblast části lidského těla.

Tab. 3 Výsledky testů provedených na ZŠ Přerov, Velká Dlážka 5

žák	Počet hodin (.../6)	Pojmy z oblasti čísel (.../5)		Pojmy z oblasti motoriky (.../5)		Pojmy z oblasti barev (.../5)		Pojmy z oblasti části lidského těla (.../5)		Pojmy z oblasti Dopravních prostředků (.../5)		Celkově (.../25)	
		9.4. 2010	16.4. 2010	9.4. 2010	16.4. 2010	9.4. 2010	16.4. 2010	9.4. 2010	16.4. 2010	9.4. 2010	16.4. 2010	9.4. 2010	16.4. 2010
DM	3	2	5	4	3	3	1	2	2	4	3	15	14
ŠČ	3	0	0	3	4	0	2	3	1	5	5	11	12
PP	6	5	5	5	5	5	5	5	4	5	5	25	24
VP	6	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	25	25
VM	6	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	25	25
LM	5	3	4	3	2	5	3	2	1	5	4	18	14
ŠN	6	5	5	5	5	5	5	2	3	3	5	20	23
MB	6	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	25	25
TB	4	3	2	2	1	3	3	2	2	5	5	15	13
BL	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	25	25
BN	6	5	5	5	5	4	4	3	5	4	3	21	22
VŠ	5	5	5	5	4	5	5	5	5	5	5	25	24
AP	6	5	5	5	5	5	5	3	2	5	5	23	22
ZD	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	5	24	25
KV	5	4	5	5	5	4	5	5	5	5	5	23	25
RP	6	5	5	3	3	3	3	2	1	4	3	17	15
MH	5	5	5	3	2	3	5	5	4	5	4	21	20
AŠ	5	4	4	5	5	5	5	5	4	5	4	24	22
HF	6	3	2	5	5	3	2	4	2	4	4	19	15
KC	6	5	5	5	5	5	4	3	2	5	5	23	21
SV	6	5	5	5	5	5	5	5	4	5	5	25	24
MB	6	3	5	5	5	4	4	5	4	5	5	22	23
SV	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	25	25
AN	6	4	5	5	5	5	5	5	5	5	4	24	24
FG	6	5	5	3	4	4	3	2	2	5	4	19	18
FK	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	5	24	25
TT	5	4	5	5	4	5	5	4	3	5	5	23	22
SF	5	2	2	3	4	3	4	4	4	5	5	17	19
MK	6	5	4	5	4	5	3	4	4	5	5	24	20

Tab. 4 Výsledky testů provedených na ZŠ a MŠ Přerov, Malá Dlážka 4

žák	Počet hodin (.../6)	Pojmy z oblasti čísel (.../5)		Pojmy z oblasti motoriky (.../5)		Pojmy z oblasti barev (.../5)		Pojmy z oblasti části lidského těla (.../5)		Pojmy z oblasti Dopravních prostředků (.../5)		Celkově (.../25)	
		9.4. 2010	9.4. 2010	9.4. 2010	9.4. 2010	9.4. 2010	9.4. 2010	9.4. 2010	9.4. 2010	9.4. 2010	9.4. 2010	9.4. 2010	9.4. 2010
SH	4	5	4	3	3	1	2	3	3	1	5	13	17
JP	2	3	1	1	2	1	3	0	2	3	3	8	11
KM	3	1	1	5	4	3	2	3	3	2	1	14	11
ND	5	3	2	5	4	3	4	1	3	5	4	17	17
LP	6	3	3	4	4	0	2	2	2	5	5	14	16
MC	5	1	1	4	4	3	4	3	3	5	5	16	17
PC	6	5	4	3	3	3	3	4	4	4	4	19	18
AG	6	5	5	5	5	5	5	3	4	5	5	23	24
AH	6	3	3	3	4	2	3	4	4	5	5	17	19
JP	6	5	5	5	5	3	4	5	4	5	4	23	22
GP	5	1	5	5	5	3	5	5	5	5	5	19	25
ZF	6	3	4	5	3	3	3	3	5	3	5	17	20
DK	6	5	5	5	5	4	5	4	4	5	5	23	24
TR	6	3	2	2	2	3	3	4	5	5	5	17	17
PS	6	4	3	4	5	3	3	2	2	3	3	16	16
MS	6	5	5	5	5	3	3	4	4	3	5	20	23
MP	6	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	24	25
SP	6	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	25	25
MH	3	3	2	4	3	2	2	3	3	3	5	15	15
LN	5	5	5	5	5	5	4	5	5	5	5	25	24
KN	6	4	5	5	5	5	5	4	4	5	5	23	24
EP	4	5	5	2	5	5	5	3	3	5	5	20	23

Tab. 5 Procentuální vyjádření výsledků testů

Anglické pojmy z oblastí	ZŠ Přerov V. Dlážka		ZŠ a MŠ Přerov, M. Dlážka	
	1.test	2. test	1.test	2. test
čísel	83,4%	88,2%	70,0%	72,7%
motoriky	88,9%	86,9%	86,3%	82,7%
barev	85,5%	83,4%	64,6%	72,7%
částí lidského těla	79,3%	71,7%	70,0%	70,0%
dopravné prostředky	94,5%	88,3%	83,6%	90,0%
ze všech	86,4%	84,0%	75,0%	78,2%

6.1. Učitelské hodnocení vyučovacích jednotek

Mgr. Ivana Suchánková a Sylva Kostelníčková ze ZŠ Přerov, Velká Dlážka 5 zhodnotily, že vybraná metoda pomocí pohybových her, která byla zvolena pro integraci anglického jazyka do hodin tělesné výchovy, byla vhodná pro motivaci dětí a tím pádem se děti do hodin tělesné výchovy těšily. Dále uvádějí, že byly zvoleny přiměřené metody a formy práce, obsah her byl přiměřený věku žáků a realizace těchto her proběhla v jednotných podmínkách. V hrách bylo zapojeno co nejvíc cvičenců najednou a zároveň měli možnost cvičit i méně nadaní cvičenci. Opakováním her se zlepšily herní mechanismy a hry měly pro žáky výchovný přínos, vedly je k poctivosti a uznání lepšího výkonu soupeře.

Mgr. Alena Digaňová a Mgr. Katarína Šimčíková ze ZŠ a MŠ Přerov, Malá Dlážka 4 zhodnotily, že použité hry splňovaly požadavky pro výběr metod a forem práce s žáky lehkým mentálním postižením. Motivace, základní kámen výuky žáků s mentálním postižením, byla ve všech použitých hrách propracovaná, probouzející v dětech zájem o práci a pobízející k činnosti i k aktivnímu přístupu k učení.

U většiny her byl splněn požadavek přiměřenosti a poskytnutí možnosti zapojení se všech žáků, bez rozdílu mentálních i pohybových schopností. Za méně vhodnou hru pro žáky s mentálním postižením, lze považovat hru domino. V této hře žáci nedokázali své poznatky

získané na základě sluchového a zrakového vnímání převést do mluvené podoby. Když vedoucí hry vyslovil číslo anglicky, žáci číslo poznali a kostku přinesli, ale předat informaci o dalším číslu spoluhráčům ve většině případů nedokázali.

Tím, že hry byly pohybové, radostné, strhující a soutěživé, odpovídaly zásadám činnostního učení, na kterém je výuka žáků s mentálním postižením založena. Při učení šlo především o hru samotnou a výuka anglických výrazů nebyla chápána jako obtěžující, snad ani děti nenapadlo, že se učí.

Hry byly vhodné i z pohledu nutnosti dodržování sebekázně, ohleduplnosti k ostatním a dodržování herních pravidel, s čímž děti, vzhledem ke své mentalitě mají velké problémy. Trochu problémové se jevily hry, které byly více založeny na kooperaci mezi žáky. Žáci se spolupráci teprve učí, takže i vzhledem ke zvláštnostem mentality pocítovali větší uspokojení při hrách, kde hrál každý sám za sebe. Přesto se potvrdilo pravidlo, že kolektiv učení pomáhá.

Hry byly opravdu pohybové - rozvíjející pohybové schopnosti žáků, motivující – udržely pozornost dětí delší časový úsek, poučné – rozvíjející vědomosti a dovednosti žáků a v neposlední řadě zábavné, protože vyučování žáky bavilo.

7. Závěr

Zvolená metoda se ukázala jako vhodná jak pro výuku na základní škole, tak i pro výuku na základní škole praktické. Hry, které byly vytvořeny, udržovaly motivaci dětí a zaručily tím jejich aktivaci pro vzdělávací činnost. Pro žáky s lehkou mentální vadou není čtená nebo psaná podoba jazyka oblíbenou aktivitou. I zvládnutí jazyka českého jim přináší mnoho úsilí. Tato práce je zaměřena na základní dorozumívací proces s důrazem na praktické použití. Žáci se tímto způsobem seznámili s mluvenou formou jazyka.

Z výsledků práce vyplývá, že děti ze základní školy jsou schopné osvojit si vybrané anglické výrazy pomocí pohybových her ve vyučovací jednotce tělesné výchovy ve značném rozsahu. V obou testech dosáhly téměř totožné výsledky, průměrný procentuální rozdíl obou testů byl nepatrný a vzhledem k počtu dětí zařazených v testu, se dá říct, že testy měly stejnou úspěšnost, průměrně 85,2 %.

Děti ze sociálně znevýhodněného prostředí, případně děti s lehkým mentálním postižením byly schopné osvojit si vybrané anglické pojmy v hodinách tělesné výchovy téměř ve stejném rozsahu jako děti ze základní školy. Výsledky obou testů na základní škole praktické byly téměř stejné, průměrný procentuální rozdíl obou testů byl nepatrný. Vzhledem k počtu dětí se dá říct, že testy měly stejnou úspěšnost, průměrně 76,6 %.

Z tabulek patrný 8,6 % rozdíl mezi základní školou a základní školou praktickou se dá vzhledem na mentální postižení dětí brát jako irelevantní. Dá se říct, že děti ze základní školy by byly schopny osvojit si tyto anglické pojmy i jinou, ne tak názornou vzdělávací metodou, ale tento způsob výuky byl pro ně přínosem a je pro ně stejně vhodný jako pro děti ze základní školy praktické.

8. Souhrn

Cílem práce bylo zjistit na vybraném vzorku žáků ze ZŠ Přerov, Velká Dlážka 5 a ze ZŠ a MŠ Přerov, Malá Dlážka 4, zda jsou žáci schopni si osvojit anglické výrazy pomocí pohybových her v hodinách školní tělesné výchovy. Jedná se o integraci anglického jazyka, určitých pojmů v angličtině, v hodinách tělesné výchovy, vybranými pohybovými hrami.

Pro tento cíl práce byla vytvořena sada deseti speciálně upravených pohybových her, které pokryli obsah anglických témat. Tato anglická témata byla rozdělena do pěti základních okruhů. Každý z těchto okruhů byl obsažen dvěma hrami. Tyto hry si žáci nejprve osvojili v českém jazyce, až poté se tyto hry hráli pomocí anglických výrazů. Po ukončení výzkumu, který proběhl v šesti vyučovacích jednotkách, byl proveden test. Ústní test byl vytvořen speciálně pro tato anglická témata. Po uplynutí časového intervalu jednoho týdne, se test opakoval ještě jednou. Po proběhnutí obou testů, jak na základní škole, tak na základní škole praktické, byly výsledky obou testů porovnány a zároveň byly porovnány i výsledky na obou školách.

9. Summary

The aim of the thesis was to find out on the pupil sample from ZŠ Přerov, Velká Dlážka 5 and MŠ Přerov, Malá Dlážka 4, if pupils are able to learn English idioms through exercising games in the physical education lessons. It is the integration of the English language, special idioms in English, in the lessons of the physical education through the exercising games.

For this aim of the work the special set of ten exercising games was created, these games cover the content of English idioms, which were separate into five basic fields. Each of this field was span by two games. Pupils were taught these games in Czech language first and then these games were played with English idioms. After the research, which took part in six lessons, there was a test made. The oral test was created especially for these English idioms. After the one week period the test was made once again. When both tests were made on primary school and so on special school, the results of both tests were compared and also the results of both schools were compared too.

10. Použitá literatura

Anonymous (n. d.). Retrieved 17. 3. 2010 from the World Wide Web:

<http://curriculum.qca.org.uk/index.aspx>

Anonymous (n. d.). Retrieved 17. 3. 2010 from the World Wide Web:

<http://www.zsmsprerov.cz/nase-skola>

Anonymous (n. d.). Retrieved 17. 3. 2010 from the World Wide Web:

<http://www.zsdlazka.cz/>

Almond, L. Reflecting on Themes: A games Classification. In: *Rethinking Games Teaching* (edited by R. Thorpe, D. Bunker, and L. Almond), pp71-72. Loughborough, England: University of Technology, 1986

Brabcová, R. & kolektiv. *Didaktika českého jazyka*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství: 1990

Buchtelová, R., Confortinová, H., Červená, V. & kolektiv. *Akademický slovník cizích slov*. Praha: Academia, 1998.

Čáp, J. *Psychologie pro učitele*. Praha: SNP. 1980

Čelíkovský, S., Teplý, Z., Štěpnička, J. *Empirické metody výzkumu v tělesné výchově*. Praha: Sportovní a turistické nakladatelství, 1967

Černá, M. *Kapitoly z psychopedie: Skriptum pro posluchače Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy*. Praha: Univerzita Karlova, 1982.

Frömel, K. *Programové vyučování v TV*. Olomouc: rektorát univerzity Palackého v Olomouci: 1984

Frömel, K. *Efektivita výchovně vzdělávacího procesu v tělesné výchově*. Olomouc: rektorát univerzity Palackého v Olomouci: 1987

Griffin, L.L., & Butler, J.I. (eds) *Teaching Games For Understanding – theory, research and practice*. Leeds: Human Kinetics, 2005

Janás, J. *Mezipředmětové vztahy a jejich uplatňování ve fyzice a chemii na základní škole*. Brno: Univerzita J. E. Purkyně v Brně, 1985

Jeřábek, J., Tupý J., Brychnáčová, E., Zahradníková, J. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání – příloha upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením*. Praha : VÚP, 2005

Jeřábek, J., Lisnerová, R., Smejkalová, A., Tupý J., & spol. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. Praha: VÚP, 2007

Karásková, V. *Didaktika tělesné výchovy pro studující speciální pedagogiky*. Olomouc: Rektorát Univerzity palackého v Olomouci, 1993

Koten, T. *Škola? V pohodě!*. Hněvín: Most, 2006

Langer, L. *Úloha motivace ve vyučování na základní škole*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1984

Mitchell, S.A., Oslin, J.L., & Griffin, L.L. *Teaching Sport Concepts and Skills – a tactical games approach*. Leeds: Human Kinetics, 2006

Mazal, F. *Hry a hraní pohledem ŠVP*. Olomouc: Hanex, 2007

Mazal, F. *Pohybové hry a hraní*. Olomouc: Hanex, 2000

Müller, O. *Lehká mentální retardace v pedagogickopsychologickém kontextu*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2002.

Smotlacha, F. *Pedagogické kapitoly z tělesné výchovy mládeže*. Praha: Knihovna Nové tělesné výchovy, 1938

Sovák, M. *Nárys speciální pedagogiky*. Praha: SPN, 1972.

Švarcová, I. *Mentální retardace*. Praha: Portál, 2000

Zelina, L. *Samostatná práce žáků na základní škole*. Olomouc: Rektorát Univerzity Palackého v Olomouci, 1977

11. Přílohy

11.1. Slovník anglických termínů

kolo	-bicycle
letadlo	-aeroplane
autobus	-bus
auto	-car
vlak	-train
postavit se	-stand up
vyskočit	-jump
jít (chůze na místě)	-walk
leh	-lay down
sed	-sit down
zelená	-green
žlutá	-yellow
modrá	-blue
bíla	-white
červená	-red
jeden	-one
dva	-two
tři	-three
čtyři	-four
pět	-five
ruka	-hand
noha	-leg
záda	-back
břicho	-belly
hlava	-head

11.2. Test

1. Když jsme hráli hru Kuba řekl a pohádka o panu Pohyblivém co jsi musel/a udělat, když jsem řekl

jump?

walk?

stand up?

lay down?

sit down?

2. Když jsme hráli hru, ve které se sbíraly barevné kytičky nebo ve hře na květináře kytičku jaké barvy si vzal/a, když jsem řekl

- yellow?

- green?

- blue?

- white?

- red?

3. Když jsme si hráli hru, ve které jsme nasedali do dopravních prostředků nebo jsme skládali dopravní zácpu, jaký dopravní prostředek byl

- car?

- bus?

- train?

- bicycle?

- plane?

4. Když jsme se hráli hru, ve které jsme se spojovali do molekul nebo jsme skládali domino jaké bylo číslo (čísla v otázkách nebyla pokládána v pořadí od jedné do pěti)

- one?

- two?

- three?

- four?

- five?

5. Když jsme se hráli hru, ve které jsme dělali řetěz z našich tělíček nebo hru Chyt' se za! co znamenalo

- hand?

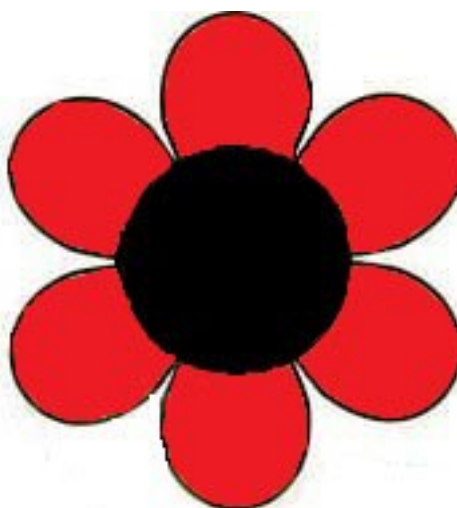
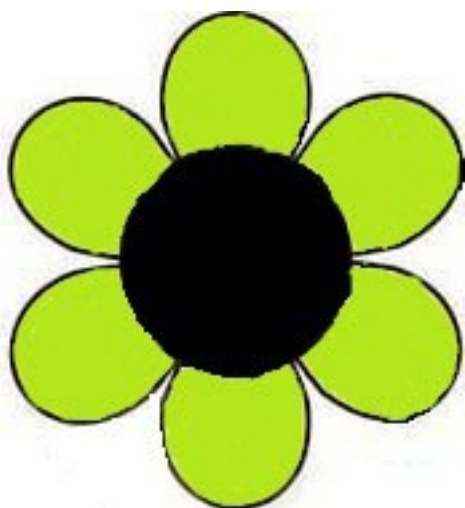
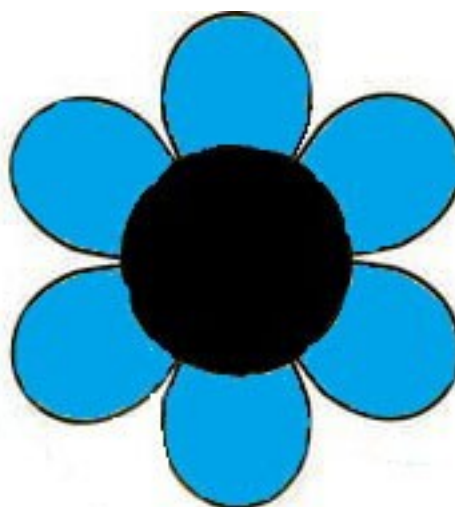
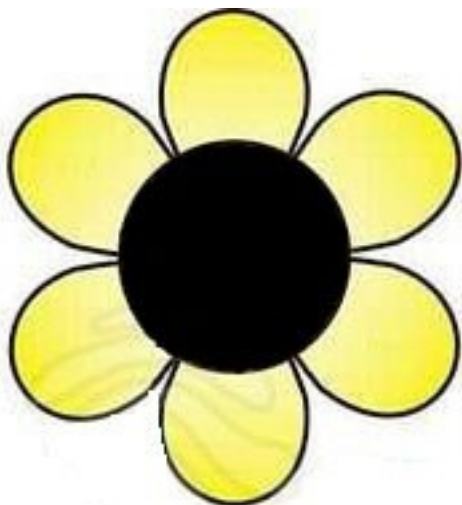
- leg?

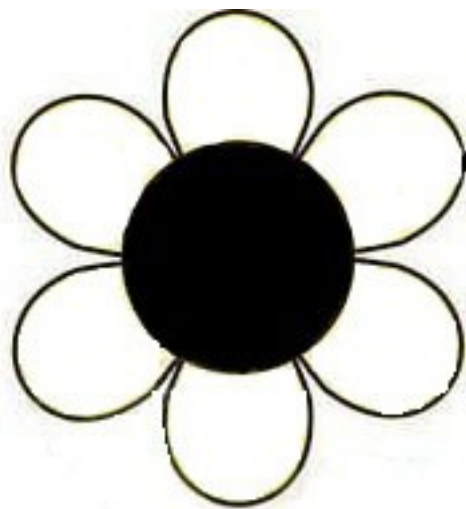
- belly?

- back?

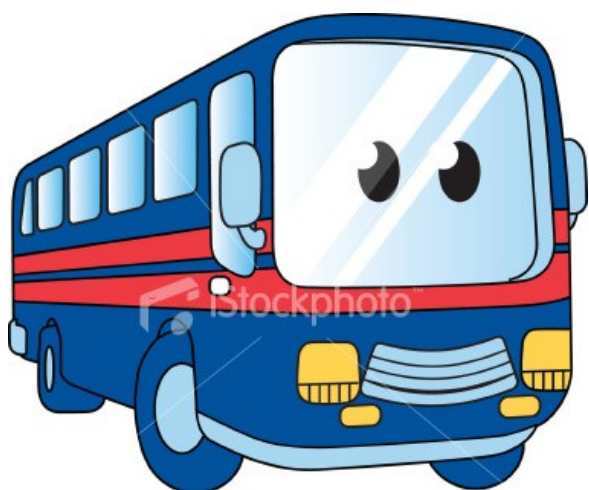
- head?

11.3. Kytíčky

11.4. Dopravní prostředky

11.5. Pohádka

Za sedmero horami a sedmero řekami žil, byl pan Pohyblivý, který měl ženu Nic se mi nechce. Spolu se psem a zvířátky žili na statku u lesa. Jednoho dne ráno se pan Pohyblivý vzbudil a říká ženě: „Ženo **postav se** a pojd' se mnou nakrmit zvířata na statku.“ Žena otevřela jen jedno oko a otočila se na druhý bok. Muž praví: „Tak si ty lenochu tu **lehni** a nic nedělej celý den. Žena na to: „Co já? Já jsem unavená a nemůžu nic dělat, ale ty pěkně **jdi** a nakrm dobytek sám. A tak pan Pohyblivý šel, ale nebyl sám. Šel s ním i jeho věrný pes. Když dorazili ke statku, řekl psovi: „**Sedni** a čekej na mě.“ Jak pan Pohyblivý vstoupil do chlívku, prasátka **vyskočila** a začala chrochtat. Nakrmil je a šel do sadu, kde si **sedl** pod ořech a celý zbytek dne se díval na oblohu.